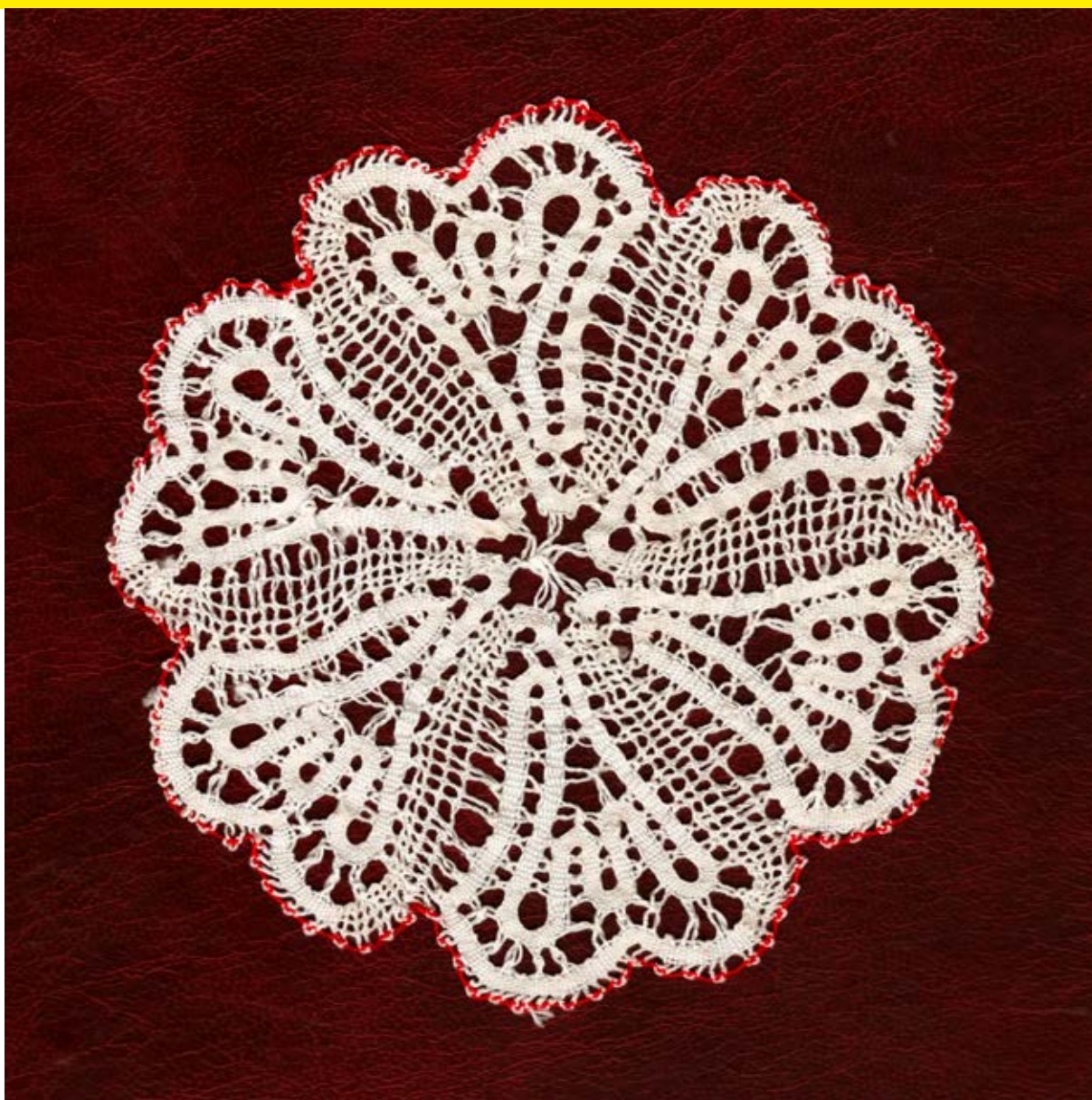

Jezik pride naproti

Zbornik kratkih zgodb v lahkem branju

2. del

Zgodbe iz življenja

Jezik pride naproti, zbornik kratkih zgodb v lahkem branju 2. del: Zgodbe iz življenja

Uredili: Dragica Haramija in Tatjana Knapp

Tehnična pomoč: Drago Brumen, Estera Slatinšek in Eva Jeseničnik

Čipka na naslovnici: Neža Hozjan

Oblikovanje in prelom: Modriš Anton Hozjan s.p.

Izdal in založil: Podgorje pri Slovenj Gradcu, Zavod Risa: center za splošno, funkcionalno in kulturno opismenjevanje, 2021

Odgovorna oseba: Tatjana Knapp

Dostopno na: http://www.risa.si/Portals/4/Portali/risa.si/projekti%20in%20akcije/2021/jezik_pride_naproti/Jezik%20pride%20naproti_Zgodbe%20iz%20%C5%BEivljenja_zvezek%202%20od%203.pdf

Zbornik je del projekta Jezik pride naproti, ki je bil izbran na Javnem razpisu Ministrstva za kulturo Republike Slovenije za (so)financiranje projektov, namenjenih predstavljanju, uveljavljanju in razvoju slovenskega jezika ter njegovi promociji v letih 2020 in 2021.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

821.163.6-32(082)(0.034.2)

JEZIK pride naproti [Elektronski vir] : zbornik kratkih zgodb v lahkem branju.
Del 2, Zgodbe iz življenja / [uredili Dragica Haramija, Tatjana Knapp]. - E-knjiga. -
Podgorje pri Slovenj Gradcu : Zavod Risa: center za splošno, funkcionalno in kulturno
opismenjevanje, 2021

Način dostopa (URL): http://www.risa.si/Portals/4/Portali/risa.si/projekti%20in%20akcije/2021/jezik_pride_naproti/Jezik%20pride%20naproti_Zgodbe%20iz%20%C5%BEivljenja_zvezek%202%20od%203.pdf

ISBN 978-961-95564-1-2 (PDF)

COBISS.SI-ID 83191555

Jezik pride naproti

Zgodbe iz življenja

Zbornik kratkih zgodb v lahkem branju
2. del

Kazalo

MODROST – ŽIVIM! Napisala Ema Ferenc	8
MOJ DEDEK Napisal Matej Kopič	9
GLASBA Napisal Zdravko Prelog	12
POLŽ JE MOJ DRUGI DOM Napisala Maša Wolf	14
MOJA MAMA Napisala Urška Perčič	16
MOJA ZGODBA Napisala Ines Vogrinec	24
RADA SAMA HODIM NA AVTOBUS Napisala Andreja Krivanik	28
REHABILITACIJA V ELERJIH Napisala Aleksandra Oman	31
MOJA ZGODBA Napisal Peter Resnik	35
MOJA VAS Napisal Franci Novak	37
POSTAL SEM PROSTOVOLJNI GASILEC Napisal Jožef Ploj	39
NAZAJ V ŽIVLJENJE Napisali Anastas, Petra, Rok	43
MOJI SPOMINI Napisala Ivica Korenčan	47
NAJLEPŠI DAN Napisala Maša Škrlj	51
KLAVDIJINA ZGODBA Napisala Klavdija Zver	54
TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK V STANOVANJSKI SKUPINI SEŽANA Napisal Sead Čehić	59
SOBOTA JE Napisal Henrik Pogačar	62
KORONA Napisal Tadej Svenšek	64
V BOLEZNI IN ZDRAVJU Napisala Tamara Kurbos	66
ZGODBA O LEPI SMRTI Napisala Bor Ratajec in Monika Zonta	68

MOJ PRIJATELJ ŽIGA JE UMRL Napisale Hana Čuk, Anja Kuder, Rebeka Visenjak in Tjaša Vugrin	75
---	----

VESELA CVETKA – MARICA Napisali Marjetka Levar in Katja Pinter	83
--	----

JEZIK PRIDE NAPROTI: ZBORNIK VSEH ZGODB V 3 ZVEZKIH Napisala Dragica Haramija	92
---	----

Pesnik Tone Pavček je rekel:

Če ne bomo brali,

nas bo pobralo!

Če nekoga pobere,

pomeni, da umre.

Mi seveda ne bomo tako hitro umrli,

če ne bomo brali.

Pesnik je hotel povedati,

da je branje zelo koristno za nas.

Branje je lahko zanimivo.

Branje je lahko napeto.

Če beremo,

nam ni dolgčas.

Predstavljamo vam zgodbe v lahkem branju.

Take zgodbe lahko berejo tudi tisti,

ki imajo z običajnimi besedili težave.

Naše zgodbe govorijo o prijateljih,

potovanjih, živalih,

vsakdanjih stvareh,

včasih tudi o žalosti,

veliko pa o ljubezni.

Iskrene čestitke vsem,

ki ste poslali svoje zgodbe.

Zdaj pa pojdimo hitro brat,

da nas ne bo pobralo 😊!

Aksinja Kermauner

MODROST – ŽIVIM!

Napisala Ema Ferenc

Ne bom dolgovezila.
Ne bom jokala.
Smejala se bom in uživala življenje,
kar mi ga je še preostalo...

Mogoče dan,
mogoče teden,
mogoče mesec ali leta.

Sploh ne vem za 30 let svojega življenja.
Življenje je bilo zame težko,
pretežko.

Kako?
Se včasih sprašujem.
Kako, da sem sploh preživela?

MOJ DEDEK

Napisal Matej Kopic

Moj dedek je sam živel.
Njegova soproga je bila moja babica.
Babica je umrla leta 2014.
Moj dedek je imel dve hčerki, mojo mamo in teto Vesno.
Dedka smo vsi spoštovali.
Jaz sem ga vsak dan obiskoval.
Hotel sem vedet, kako je.
Ko ga je začelo boleti levo koleno,
se je še sam gibal po stanovanju.
Dedek mi je zaupal svojo bančno kartico.
S kartico sem na bankomatu dvigoval denar z njegovega računa.

S tem denarjem sem plačeval dedkove položnice
in sem šel v trgovino.
Dedkove pisave nisem znal brati.
On mi je narekoval, kaj potrebuje s trgovine, jaz sem to zapisal.
V trgovino sem šel sam.
Vedno sem kupil vse.
Če ni bilo v eni trgovini, sem šel po izdelek v drugo trgovino.
Dedku sem pospravljaj stanovanje.
Vsak dan sem mu delal družbo.
Včasih sva skupaj gledala televizijo.
Dedek je rad gledal stare filme.
Jaz sem te filme prvič videl.

Dedek je še bolj zbolel.
Odpovedale so mu noge in je pristal na invalidskem vozičku.
Nekaj časa je bil doma, potem je šel v Dom upokojencev.
Z očimom sva ga vsak dan obiskovala.
Z dedkom smo se sprehajali in pili kavo ali druge napitke.
Včasih smo skupaj pojedli kakšen prigrizek.

Ko je bila epidemija, dedka nismo več obiskovali.
Epidemija je virus.
Virus je bolezen, ki je nalezljiva.
Z dedkom smo se vsak dan pogovarjali po telefonu.
Videl sem ga preko video klica.
Z njim smo poklepetali.
To ni isto, kot če se vidiš.
Ne moreš ga objeti, poljubiti ali ga prijeti za roko.
Moj dedek je umrl 20. maja 2020.

Bil sem žalosten.
Tega nisem kazal, za sebe sem zadrževal.
V sebi sem žaloval.
Vsi v družini smo bili žalostni.
Upam, da je tam, kjer je zdaj, srečen,
da ga nič ne boli, da nima več skrbi.
Čeprav dedka ni več, ga čuvam v srcu.

Priredba v lahko branje: Duška Zobec

Ilustrator: Matej Kopič

Urednik: strokovni delavki koordinacijske skupine za pripravo gradiv v lahko berljivi
obliki VDC POLŽ Maribor Sabina Petek, Nataša Hiter Ravnjak

Testni bralci uporabniki VDC POLŽ Maribor enota Rapočeva

GLASBA

Napisal Zdravko Prelog

Sem Zdravko Prelog.
Sem velik ljubitelj glasbe.
Zelo rad poslušam hrvaško glasbo.
Moj vzornik je legendarni Dražen Zečić.
Vzornik je oseba, ki jo želimo posnemati.
Poznam vse pesmi Dražena Zečića.
Tudi sam ustvarjam glasbo.
Imel sem že veliko glasbenih nastopov.
Pri svojih nastopih posnemam Dražena Zečića.
Posnemam ga tako, da sem na odru energičen.
To pomeni, da se veliko gibam po odru.
Imam tudi svojo pesem, ki jo lahko pogledate na youtube.
Avtorica pesmi je moja sestra.
Naslov pesmi je Moja pesem.
Pesem je izšla leta 2011.
Snemal sem jo na BK TV.
Moje umetniško ime je Turboštajerc.
Pripravljam novo pesem, ki bo balada.
Balada je mirna pesem, ki govori o ljubezni.
Leta 2007 sem nastopal v oddaji Super zvezda.
Veliko ljudi je takrat navijalo in glasovalo za mene.
Zmagal sem s pesmijo Rujno vino.
Rujno vino v originalu poje pevec Tozovac.

Pri svojih glasbenih nastopih rad zabavam ljudi.

Veliko nastopam tudi v VDC-ju.
Imam občutek, da uporabniki uživajo, ko me poslušajo.
Želje uporabnikov, da poslušajo mojo glasbo,
me spodbujajo k petju.
Brez uporabnikov tudi mojih nastopov ne bi bilo.

Moj najljubši nastop je bil v Mariboru, na Trgu Leona Štuklja,
na prireditvi Veseli december.
Takrat je moj nastop videlo veliko ljudi.
Želim si čim več takih nastopov.

Meni nastopi pomenijo veliko.
V času epidemije nastopov nisem imel.
Nastope zelo pogrešam.
Upam, da bom kmalu spet začel nastopati.

Ne znam si predstavljati življenja brez glasbe.
Glasba me pomirja in je moj hobi.
Ko mi ljudje ploskajo, sem ponosen sam nase.
Vem, da sem naredil nekaj dobrega.
Posebej mi je v zadovoljstvo, ko lahko zabavam invalide.
V prihodnosti si želim veliko nastopov in novih pesmi.
Želim si predstavitve na radijskih postajah.
Moja največja želja je, da bi nekoč bil prepoznaven glasbenik.
Upam, da mi bo to uspelo.

Priredba v lahko branje: Andreja Mudri
Urednik: strokovna delavka koordinacijske skupine za pripravo gradiv v lahko berljivi
tehniki v VDC POLŽ Maribor Sabina Petek
Testni bralci uporabniki VDC POLŽ Maribor enota Rapočeva: Matej Kopic, Tadej Svenšek,
Maša Wolf, Zdravko Prelog, Valerija Podojsteršek.

POLŽ JE MOJ DRUGI DOM

Napisala Maša Wolf

Ime mi je Maša.
Stara sem 27 let.
Z mamo živiva v bloku.
Prihajam iz Maribora.
Po naravi sem družabna, vesela in nasmejana.
Imam rada iskrene ljudi.
Iskreni ljudje so tisti, ki govorijo resnico.

Fanta trenutno nimam.
Če bom kdaj imela fanta, si želim, da bi mi bil zvest.
Zvest pomeni, da bo imel samo mene, nobene druge.
V prostem času rada berem, plešem, pojem.
Sama se učim orientalskih plesov.
Orientalski ples je ples s trebuhom.
Rada barvam mandale, to me pomirja.
Mandale so risbe, ki so zelo drobne.

POLŽ je moj drugi dom.
Vsi smo kot ena velika družina.
Imamo copate, se sezuvamo, imamo svojo kuhinjo.
V POLŽ-u je pozitivno osebje.
Pozitivno pomeni, da so ljudje nasmejani, dobre volje in prijazni.
V naši skupini je vedno veselo, polno smeha in dobre volje.
Imamo pomembno delo in veliko delamo.
Za svoj trud dobimo denarno nagrado.

POBARVALA: MAŠA WOLF

V prostem času igramo družabne igre,
se pogovarjamo in telovadimo.

V POLŽ-u imamo tudi pogovorne delavnice.
To pomeni, da izberemo eno temo in se o tem pogovarjamo.
Imamo tudi igre vlog, da se vživimo drug v drugega.
V POLŽ-u se tkejo prijateljstva in ljubezni.
V POLŽ-u se učimo biti odgovorni.
Odgovornost pomeni, da se držimo dogovorov.
Če hočete vse to doživeti, pridite v POLŽ-a, ne bo vam žal.

Priredba v lahko branje: Duška Zobec

Ilustrator: Maša Wolf

Urednik: strokovni delavki koordinacijske skupine za pripravo gradiv v lahko berljivi obliki VDC POLŽ Maribor Sabina Petek, Nataša Hiter Ravnjak
Testni bralci uporabniki VDC POLŽ Maribor enote Rapočeva

MOJA MAMA

Napisala Urška Perčič

Naj se predstavim.
Moje ime je Tinkara.
Stara sem 28 let.
Ne vem, kdaj imam rojstni dan.
Ne poznam dni in mesecev.
Imam dolge rjave lase.
Imam rjave oči.
Vsi pravijo, da sem velika.
Nikoli ne jočem.
Sem pogumna.
Znam samo besedo mama.
Nisem običajna punca.
Ne živim doma.
Živim v zavodu.
Tako vsi pravijo mojemu domu.
V zavodu živim 10 let.
Všeč mi je.
V sobi ne spim sama.
V sobi spi tudi Tadeja.
Tadeja je moja najboljša prijateljica.
Skupaj gledava televizijo.
Rada gledam nadaljevanke.
V njih imajo punce lepe lase.
Rada imam svoje lase.
Vzgojiteljica Julija ima lepe lase.

Njo imam najraje.
Kličem jo mama.
Drugače ne znam.
Ona je z mano skoraj vsak dan.
Ko so počitnice, je včasih ni.
Takrat jo zelo pogrešam.
Ona mi bere pravljice.
Z njo grem na sprehod.
Dovoli mi, da se gugam na gugalnici.
Pri njej lahko pojem dve kepici sladoleda.
Zvečer mi splete kito.
Samo njej dovolim,
da mi umiva lase.
Poje mi pesmi.
Ko pride k meni, jo vedno močno objamem.
Takšen je najin pozdrav.
Ona ve, da jo tako pozdravim.
Nikoli se ne jezi name.
Z vzgojiteljico Julijo gremo na morje.
Na morje gremo vsako leto.
Tam se imam lepo.
Rada plavam.
Rada se vozim z ladjico.
Rada ležim na ležalniku.
Sonce me nikoli ne opeče.
Vzgojiteljica Julija me namaže s kremo.
Na morju jem veliko sladoleda.
Rada imam sladoled.
Moj najljubši okus je čokolada.

Vedno sem umazana okoli ust.
Vzgojiteljica Julija me obriše.
Letos nismo šli na morje,
zato sem žalostna.
Nihče mi ni povedal,
zakaj nismo šli na morje.
Ne znam vprašati.
Letos vse vzgojiteljice nosijo maske.
Izgledajo neumno.
Ne vem, zakaj jih nosijo.
Ne vidim, kdaj so vesele.
Ne vidim, kdaj so jezne.
Ne vidim, kdaj so žalostne.
Zaradi tega se počutim slabo.
Ne vem, če kaj naredim narobe.
Ne vidim njihovega obraza.
To me jezi.
Vzgojiteljice Julije dolgo ni bilo k meni.
Vsak dan sem jo glasno klicala.
Kričala sem, ker je ni bilo.
Ostale vzgojiteljice so bile jezne name.
Pravile so, da je vzgojiteljica Julija bolna.
Pravile so, da ima virus.
Ne vem kaj je virus.
Mogoče je virus hrana?
Mogoče je virus žival?
Ne vem, ne poznam besede virus.
Dolgo me ni nihče objel.
Nisem se počutila dobro.

Strah me je bilo.
Nisem vedela, če bom še kdaj dobila objem.
Vse vzgojiteljice so me odrivale.
Niso želele mojega objema.
Vsak dan so mi merili temperaturo.
Ne samo enkrat,
ampak večkrat na dan.
To mi ni bilo všeč.
Bolelo me je grlo.
Tega nisem znala povedati.
Začela sem tudi kašljati.
To so vzgojiteljice opazile.
Pome so prišli čudni ljudje.
Imeli so bele obleke.
Imeli so očala čez cel obraz.
Nisem videla njihovih las.
Bili so grozni.
Prvič sem videla takšne ljudi.
Pogrešam vzgojiteljico Julijo.
Ne vem kje je.
Odpeljali so me v rumeno vozilo.
Bil je rešilec.
Zelo glasno sem kričala,
Kričala sem tudi med vožnjo.
Človek v beli obleki je bil jezen.
Rekel je, naj že utihnem.
Pa nisem.
Bala sem se.
Pripeljali smo se pred belo hišo.

To je bil zdravstveni dom.
Trije ljudje so me močno držali.
Dolgo palčko so mi potisnili v nos.
Zapeklo me je.
Nisem jokala.
Pogumna punca sem.
Spet smo se peljali.
Ne tja, kjer živim.
Ne v mojo sobo.
Ne vem, kje sem bila.
Tam mi ni bilo všeč.
Vsi so bili v belih oblekah.
Sama sem bila v sobi.
Nisem imela televizije.
Zvečer mi nihče ni naredil kite,
zato nisem spala.
Človek v beli obleki mi je dal tableto.
Zaspala sem.
Zbudil me je glas sirene.
V bolnici sem bila.
Ne vem, zakaj sem bila tam.
Rekli so, da imam virus.
Spet ta virus.
Še vedno ne vem, kaj je to.
Dolgo sem bila v bolnici.
Ne vem, koliko dni.
Pogrešala sem svoj dom.
V sobi mi je bilo dolgčas.
Pogrešala sem vzgojiteljico Julijo.

Pogrešala sem tudi vse ostale vzgojiteljice.
Pogrešala sem Tadejo.
Ljudje v belih oblekah
so spet so prišli po mene.
Peljali so me po hodniku v drugo sobo.
Spet so me prijeli.
S palčko so šli v nos.
Ni me peklo.
Odpeljali so me domov.
Bila sem zelo vesela.
Spet sem prišla v svojo sobo.
V njej je bila Tadeja.
Smejala se je.
Tudi Tadeja ne zna govoriti.
Vzgojiteljice Julije ni.
Mogoče še ni zdrava.
Še vedno jo pogrešam.
Moje lase bi bilo potrebno umiti,
pa to pustim samo vzgojiteljici Juliji.
Ostale ugriznem.
Ne znam drugače povedati,
da umivanja ne maram.
Spet sem vsak dan gledala televizijo.
Spet sem zvečer imela kito.
Spet je bilo vse isto.
Samo vzgojiteljice Julije ni bilo.
Na hodniku sem videla ljudi.
Oblečeni so bili v bele obleke.
Zelo glasno sem kričala.

Bala sem se, da me bodo spet odpeljali.
Niso prišli v mojo sobo.
Vzgojiteljico Julijo sem klicala vsak dan.
Mama, mama.
Ostale vzgojiteljice so rekle, da pride jutri.
Ne vem, kdaj je jutri.
Pospremile so me spat.
Zbudila sem se.
Šli smo na zajtrk.
Gledala sem nadaljevanko.
Šli smo tudi na kosilo.
Ni še jutri.
Vzgojiteljice Julije še ni.
Ne vem, kdaj bo prišla.
Ne vem, kdaj bo jutri.
Ne vem, ali bo to hitro.
Na hodniku zaslišim znan glas,
vedno bližje moji sobi je.
To je vzgojiteljica Julija.
Pride v mojo sobo.
Na obrazu ima masko.
Ne vem, ali je vesela.
Stopim s postelje.
Vzgojiteljica Julija sname masko.
Vidim njen nasmeh.
Stečem k njej.
Objamem jo.
Ona me ne odrine.
Začnem jokati.

Nikoli ne jočem.
Mokra lica imam.
Vzgojiteljica Julija jih obriše.
Vesela sem je.
Nje ne moti, da jokam.
Ne reče, da nisem pogumna.
Rada jo imam.
Zvečer mi umije lase.
Splete mi kito.
Spet sem srečna.
Zelo srečna.

MOJA ZGODBA

Napisala Ines Vogrinec

Ime mi je Ines.

Stara sem 34 let in sem posebno dekle.

Imam Downov sindrom.

15 let sem hodila na Osnovno šolo Gustava Šiliha Maribor.

Težko sem se učila.

Vsi predmeti mi niso šli.

Zato sem bila v prilagojenem programu.

Vzgojitelji so me veliko naučili.

Sem samostojna in znam poskrbeti za sebe.

V šoli sem trenirala več športov.

Trenirala sem košarko, smučanje, plavanje, judo in namizni tenis.

Leta 2005 sem odpotovala na Japonsko.

Japonska je država in je zelo daleč.

Na Japonsko sem potovala z letalom 13 ur.

Na Japonskem sem sodelovala
na svetovnih igrah specialne olimpijade.

Tekmovala sem v smučanju.

Slika 1: Na sliki je Ines, prva levo in ob njej drugi tekmovalci iz Slovenije
Na sliki so tudi spremljevalci.

Bila sem zelo uspešna.

Dosegla sem prvo mesto.

Dobila sem zlato medaljo.

Slika 2: Na sliki je zlata medalja

Ko sem se vrnila domov,

so mi doma pripravili sprejem.

Pričakali so me vsi domači.

Slika 3: Domači z zastavami pred hišo čakajo Ines.

Krstili smo skupaj zlato in srebrno medaljo ter 5. mesto.
Krstili smo jo tako, da smo nazdravili z županom.

Slika 4: Na sliki sta srebrna in zlata medalja

Odpotovala sem tudi na svetovne igre
specialne olimpijade v Italijo.
Italija je država in je blizu Slovenije.
Tekmovanje je potekalo v Rimu, to je glavno mesto Italije.
10 ur sem potovala z avtobusom v Rim.

V Rimu sem tekmovala v plavanju.
V plavanju sem dosegla 4. mesto.

Ko sem imela valeta,
sem imela govor za vzgojitelje in starše.
Vsi so jokali, ko smo se poslavljal od šole in sošolcev.
Valeta je zaključek osnovne šole.

Potem sem se vključila v VDC POLŽ Šentilj.
Mentorji so me veliko naučili.
Naučila sem se spletati košarice iz ličja,
Naučila sem se tudi vezenja, šivati ravne šive in poslikavo
tekstila.
Učimo se tudi vsakdanjih uporabnih stvari.
Tako sem se naučila likati, kuhati kavo, fotokopirati in
telefonirati.
Veseli me tudi risanje, glasba in druženje s prijatelji.
Veliko se pogovarjamo.

Sem vesela in družabna.
Družabna pomeni, da se rada družim z drugimi ljudmi.
Ponosna sem na sebe in rada pomagam drugim.
Rada imam svojo družino, psa in partnerja.

Priredba v lahko branje: Branka Kirič
Fotografije: osebni arhiv Ines Vogrinec
Urednik: strokovni delavki koordinacijske skupine za pripravo gradiv v lahko berljivi
obliki VDC POLŽ Maribor Sabina Petek, Nataša Hiter Ravnjak
Testni bralci uporabniki VDC POLŽ Maribor enota Šentilj: Tomaž Čep, Sandra Kaučič in
Ksenja Ferlič.

RADA SAMA HODIM NA AVTOBUS

Napisala Andreja Krivanik

Ime mi je Andreja.
Stara sem 35 let.
Doma sem v Rogaški Slatini.
Do petega razreda sem hodila
v šolo s prilagojenim programom v Rogaški Slatini.
Potem so me starši vpisali v šolo
Minke Namestnik Sonje v Slovenski Bistrici.
Slovenska Bistrica se nahaja 26 km daleč od Rogaške Slatine.
Vpisali so me tudi v dom v Slovenski Bistrici.
V domu sem živela od ponedeljka do petka.
Domov sem hodila ob petkih.
Ob ponedeljskih sem se vrnila v šolo.
V šolo sem se vozila z avtobusom.
Na avtobusu me je spremljala mama.
Mama me je učila, kako naj hodim po cestah.
Mama mi je pokazala, kje lahko prečkam cesto.
Cesto prečkam na prehodu za pešce.
Če je semafor, počakam na zeleno luč.
Vseeno pogledam in se prepričam, da so avtomobili res ustavili.
Kjer ni semaforja, gledam v obe smeri in počakam, da je cesta
prosta.
Naučila sem se sama hoditi peš od avtobusa do šole.

Želela sem si, da bi se znala sama peljati z avtobusom.

Mama me je opozorila, da moram biti previdna na avtobusu
in na cesti.
Pokazala mi je, kje vstopim na avtobus in kje moram izstopiti.
Povedala mi je, kako se obnašamo na avtobusu.
Mama mi je povedala, da lahko prosim voznika za pomoč.
Mama me je tudi spoznala z voznikom.
Ko je bil na avtobusu prost sedež, sem sedla blizu voznika.
Sedaj hodim v Varstveno delovni center POLŽ Maribor,
enota Slovenska Bistrica.
Varstveno delovnemu centru na kratko rečemo VDC.
Tudi v VDC me je mama najprej spremljala na avtobusu.
Potem sem se lahko peljala sama.
V VDC v Slovensko Bistrico sedaj prihajam sama z avtobusom.

Imam tudi svoj telefon.
Poklicati znam mamo in center za obveščanje 112.
Poklicati znam tudi prijateljico.
Letos sem dobila tudi Evropsko kartico ugodnosti za invalide.
Evropska kartica za invalide je kartica,
s katero imamo invalidi v evropskih državah različne ugodnosti.
Evropski kartici ugodnosti za invalide
na kratko rečemo Evropska kartica ugodnosti.
Evropsko kartico ugodnosti sva z mamo uredili na Upravni enoti.
Z Evropsko kartico ugodnosti sem dobila tudi
brezplačno vozovnico za avtobus.
Z Evropsko kartico ugodnosti
lahko brezplačno potujem tudi z vlakom.
Sedaj lahko potujem v druge kraje po Sloveniji.

Ponosna sem nase.
Rada sama hodim na avtobus.
Vedno sem se varno pripeljala na cilj.
Ni me strah.
Počutim se odraslo.

Fotografija 1: Na sliki je Andreja Krivanik na avtobusni postaji

Fotografija 2: Na sliki je Andreja Krivanik na avtobusni postaji Slovenska Bistrica.

Ker bo stopila na avtobus, nosi tudi masko.

Fotografije je izdelala v soglasju z uporabnico Lidija Solar.

Priredila v lahko branje: Sabina Petek

Urednik: Strokovna delavka koordinacijske skupine za pripravo gradiv v lahko berljivi tehniki v VDC POLŽ Maribor Nataša Hiter Ravnjak

Testni bralci: uporabniki VDC POLŽ Maribor enota Slovenska Bistrica, kombinirana delavnica: Irena Florjančič, Nina Jug, Denis Motaln, Barbara Teran, Silva Brence.

REHABILITACIJA V ELERJIH

Napisala Aleksandra Oman

Pred nekaj leti sem bila na rehabilitaciji v vasi Elerji.
Elerji so vas nad Ankaranom.
Rehabilitacija je trajala dva tedna.
Na rehabilitacijo hodim,
ker sem zaradi prometne nesreče na invalidskem vozičku.
Z rehabilitacijo ohranjam in utrjujem zdravje.

V Elerjih smo spali v sobah.
Sobe so imele dve postelji,
nekatero sobe so imele tudi več postelj.
V moji sobi sta bili dve postelji.
Kopalnice so bile skupne.
Skupne pomeni,
da je več uporabnikov uporabljalo isto kopalnico.
V kopalnici so bili tuši in stoli za tuširanje.
V posebnem prostoru je bila tudi miza
za nego uporabnikov na vozičkih.
V jedilnici smo jedli in se družili.

Po skupinah smo bili tudi dežurni.
Dežurni uporabniki so pomagali pripraviti in pospraviti mize.

V Elerjih smo imeli veliko aktivnosti.
Jahali smo konje, plezali po plezalni steni.

Ob večerih smo plesali ali imeli kviz.
Kviz je igra, kjer nekdo postavlja vprašanja,
ostali pa odgovarjajo.
Igrali smo tudi družabne igre.

Tam je bil tudi bazen, v katerem smo se kopali.

V bazen so me spustili s posebnim dvigalom.
Ko sem se nakopala,
so me z dvigalom dvignili iz vode
in položili na brisačo ali voziček.

Aktivnosti so mi bile zelo všeč.
Najbolj sem si zapomnila vožnjo s kanujem.
Kanu je vrsta čolna.
Z njim plujemo po vodi.
Nekega dne smo se s kombijem odpeljali v Ankaran.
Tam sta plaža in morje.

Komaj sem čakala, da sedem v kanu.
Bili smo štirje.
Bila sva dva uporabnika, jaz in Aleš,
in dva spremljevalca, Maja in Vojko.
Oblekli smo rešilne jopiče.
To so jopiči, ki te držijo na vodi.
Spremljevalca sta me dala v kanu.
Noge sem imela potisnjene pod pokrov.
Ostali so sedeli na deskah v kanuju.
Malo me je bilo strah.
Veslala sta spremljevalca,
pomagala pa sva tudi midva z Alešem.

Peljali smo se le nekaj metrov.
Aleš se je premaknil in je zamajal kanu.
Kanu se je nagnil na stran.
Nismo mogli več sedeti.
Kanu se je prevrnil in mi smo popadali v morje.

Popila sem morsko vodo.
 Ni bila dobra.
 Bila je preveč slana.
 Kašljala sem.
 Tudi Aleš in spremljevalca so kašljali.
 Pekle so me oči in nos.
 Tekle so mi solze.
 Imeli smo srečo.
 Nihče se ni potopil.
 Rešilni jopiči so nas obdržali na vodi in nam pomagali plavati.
 Ostali so nam pomagali zlesti iz morja.
 Bili smo mokri.
 Obrisali smo se in se preoblekli v suha oblačila.
 Veliko smo se smejali.
 Še dolgo smo se spominjali te mokre vožnje s kanujem.

Priredba v lahko branje: Katja Marin Kladnik

Ilustrator: Nadja Martinjak

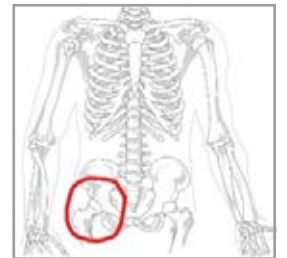
Urednik: strokovni delavki koordinacijske skupine za pripravo gradiv v lahko berljivi obliki VDC POLŽ Maribor Sabina Petek, Nataša Hiter Ravnjak

Testni bralci uporabniki VDC POLŽ Maribor enota Ruše: Monika Petelin, Blaž Lešnik, Andreja Žaucer, Gregor Zalar

MOJA ZGODBA

Napisal Peter Resnik

Ime mi je Peter Resnik.
 Ko sem bil majhen, sem imel operacijo kolka.
 Kolk je del noge.

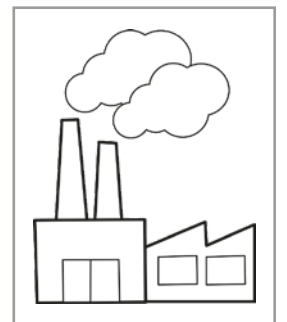

Odraščal sem na kmetiji.
 Imeli smo več živali,
 2 prašiča, 10 kokošk,
 10 puranov in 10 zajčkov.

V 5. razredu sem si poškodoval glavo.
 Glavo sem si poškodoval,
 ko sem skakal s smučmi na snegu.
 10 dni sem bil v komi.
 Koma je, ko se ne moreš prebuditi.

Pri 16-ih letih sem šel delati v fabriko Peko Tržič.
 Fabriki se reče tudi tovarna.
 Peko je bila tovarna obutve.
 V fabriki sem na stroju čistil podplate.

V fabriki Peko Tržič sem delal 15 let.
 Potem sem zbolel na živcih.
 Leta 2005 sem šel v Zavod v Dutovlje.

V zavodu sem bil 1 leto.

Potem sem šel v stanovanjsko skupnost Sežana.
Stanovanjska skupnost je podobna družinskemu življenju.

Iz Sežane sem se preselil v Mengeš.
Tudi v Mengšu sem živel v stanovanjski skupnosti.
Tam sem spoznal punco.
Punci je ime Metoda.

Slike:

Kolk, puran: <https://www.freepik.com/free-photos-vectors/>.

Par: http://www.clipartpanda.com/clipart_images/clipart-couple-in-love-58158241

Tovarna: https://www.pinclipart.com/downpngs/iibbmhR_factory-clipart-paper-factory-factory-png-download/

Zajec, prašič, kokoš: projekt Lahko je brati (www.lahkojebrati.si/slike).

MOJA VAS

Napisal Franci Novak

Moja vas se imenuje Štrekljevec.
Vas Štrekljevec je ob cesti.
Od Štrekljevca je prva vas Jugorje.
Obe vasi spadata v občino Semič.

Pred leti so ob izgradnji hiše našli staroselske predmete.
Ti predmeti so amfore.
V posodah so prevažali olje in vino.
Amfore so znak rimskega pokopališča.
Te amfore so shranjene v muzeju, ki je v Semiču.

Pred drugo svetovno vojno je bila naša vas občina.
Po drugi svetovni vojni pa je naša vas
postala krajevna skupnost.
V vasi so bile tri gostilne.
Sedaj sta v vasi trgovina in šola.
V šoli še vedno poteka pouk.
V vasi imamo tudi cerkev Marijinega vnebovzetja in gasilski dom.

Naše gasilsko društvo je znano po vsej Sloveniji.
Gasilska tekmovalna ekipa je bila na tekmovanju v šestih
državah.

V ekipi gasilcev smo dosegli odlične rezultate.
Tudi sam sem gasilec, enako tudi starša.
S prijatelji gasilci sem bil na Hrvaškem,
bili smo v kraju Varaždin.
Tam smo navijali za naše gasilce in gasilke.
Gasilsko vzdušje je bilo odlično.

Vsako leto pripravimo gasilko veselico.
Zraven gasilske veselice pa pripravimo tudi gasilsko tekmovanje.
Tega tekmovanja se vsako leto udeležim tudi sam.

POSTAL SEM PROSTOVOLJNI GASILEC

Napisal Jožef Ploj

Ime mi je Jožek.
Doma sem v Sladkem Vrhu.

Ko sem šel na sprehod,
me je poklical k sebi sosed Gogi.
Gogi me je vprašal,
če bi hotel postati prostovoljni gasilec.
Prostovoljni gasilec pomeni, da se sam odločiš, da boš pomagal.
Prostovoljec za svoje delo ne dobi plače.
Rekel sem, da bi rad postal prostovoljni gasilec.
Gogi je rekel, naj se javim v Gasilskem domu.

V gasilskem domu me je pričakal poveljnik Robi.
Robi je poveljnik gasilskega društva.
Poveljnik gasilskega društva je šef.
Šef je tisti, ki ima glavno besedo.
Poveljnik Robi me je poslal v pisarno k Tinki.
Tinka mi je povedala,
da vsak petek naši prostovoljni gasilci
pobirajo star papir v Avstriji.
Avstrija je država na drugi strani meje.
Rečemo, da je Avstrija sosednja država s Slovenijo.
Tinka me je vprašala, če bi se jim pridružil.
Tako sem bil za to.
Tinki sem moral dati svojo telefonsko številko
in podatke z osebne izkaznice.
Tinka mi je dala gasilsko obleko in kapo.

Postal sem prostovoljni gasilec
Gasilskega društva Paloma Sladki vrh.

V petek smo se Tilen, Blaž, Jan, Jaka
in jaz odpravili v Avstrijo.
Nabrali smo veliko starega papirja.
Od dela sem bil utrujen.

Drugič smo imeli čistilno akcijo.
Zbirali smo staro železo.

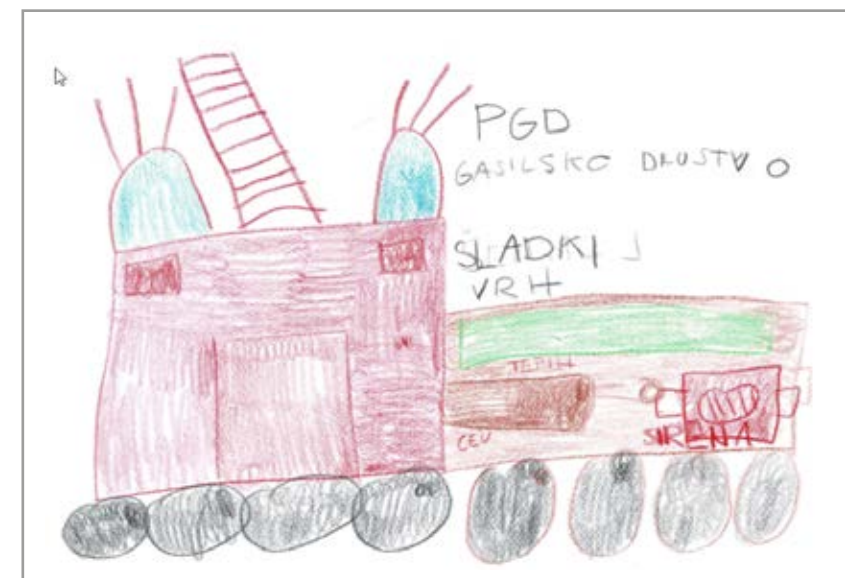
Enkrat smo postavljali šotore za tabornike.

Ko se je poročil gasilec Miran, smo mu postavili šrango.
Šranga je zapora ceste.
Šrango postavljajo z namenom,
da ženin plača fantom na vasi odkupnino za nevesto.

Spet drugič smo pospravljali prostore v Gasilskem domu.
Ogledat smo si šli obnovljen gasilski avto.
Avto je pripadal Prostovoljnemu gasilskemu društvu Šentilj.
Takrat so nas gasilci iz Šentilja povabili na prigrizek.

Povabljen sem bil tudi na GASILSKI ZBOR.
Gasilski zbor pomeni sestanek gasilcev.
Na sestanku so povedali,
da dobimo nov gasilski avto.
Ko smo dobili novi avto,
je bil z nami predsednik Prostovoljnega gasilskega društva
Paloma Sladki vrh in župan občine Šentilj.

Ko smo dobili novi gasilski avto, smo bili vsi zelo veseli.
Takrat sem se lahko z gasilskim avtom tudi peljal.

Decembra smo ljudem po Sladkem Vrhu
prodajali gasilske koledarje.
Zelo zanimivo je bilo tudi, ko smo imeli gasilsko vajo.
Še boljše pa je bilo, ko smo imeli kostanjev piknik.

Enkrat smo šli na izlet v Zagreb.
Zagreb je glavno mesto Hrvaške.
Na poti v Zagreb smo se ustavili tudi na Ptuju.
Ptujski gasilci so nam razkazali prostore gasilskega doma.
Jaz sem se peljal tudi v gasilskem dvigalu.
V gasilskem dvigalu me je bilo malo strah.
Dvigalo je bilo visoko.
Z dvigala sem lepo videl ves Ptuj.
Ko so me spustili dol, je strah minil.

Sedaj se prostovoljni gasilci ne smemo družiti, ker je korona.
Mi gasilci se dobro razumemo,
postali smo prijatelji.
Jaz pogrešam naše gasilce.

Priredba v lahko branje: Branka Kirič

Ilustrator: Jožef Ploj

Urednik: strokovni delavki koordinacijske skupine za pripravo gradiv v lahko berljivi
obliki VDC POLŽ Maribor Sabina Petek, Nataša Hiter Ravnjak

Testni bralci uporabniki VDC POLŽ Maribor enota Šentilj: Sandra Kaučič, Ksenija Ferlič,
Vladimir Jauk in Tomaž Čep.

NAZAJ V ŽIVLJENJE

Napisali Anastas, Petra, Rok

Anastas se je rodil v Makedoniji.
Leta 1978 je prišel v Slovenijo.
Tu je ustvaril družino.
Zaposlil se je v tovarni Titan Kamnik.
Znanje in njegove lastnosti so mu omogočile uspešno delo.

Ob službi je bil delaven tudi v prostem času.
Bil je trener ženskim ekipam odbojke.
Bil je tudi sodnik odbojke in plavanja.
Leta 2006 je diplomiral iz ekonomije.

Njegovi dnevi so bili naporni, a bil je uspešen in zadovoljen.
Ko sta otroka odrasla, sta se odselila.
Njegovo življenje je postalo umirjeno.

Tako je bilo do 11. 7. 2013.
Takrat je vstal zelo zgodaj zjutraj.
Namenjen je bil na službeno pot v tujino.
Ni se počutil dobro, zato je želel nazaj spat.
Močno ga je zbolela glava in ni čutil desne roke.

Zbudil je ženo in ji povedal, kako se počuti.
Svetovala mu je masažo roke.
Opozoril jo je, da desne strani telesa ne čuti.
Žena je takoj vstala in poklicala zdravnika.

Zdravniška ekipa je bila zelo hitro pri njem.
Takrat je bil že brez moči in ni mogel govoriti.
Doživel je možgansko kap.
Kap se pojavi, ko možgani nekaj časa ne dobijo kisika.
Odpeljali so ga v bolnišnico.

Anastas tako pripoveduje o svojih občutkih:
Spuščanje po stopnicah, bruhanje, sirena, nemoč.
Slišim glasove okoli sebe. Ne razumem jih.
Rad bi kričal, a ne morem.
Vem, da je nekaj narobe.
Roke in noge me ne ubogajo.

Zaslišim glas hčerke. Pove, da je noseča.
Iz grla mi uspe spraviti glas sreče.
V glavi se pojavi huda bolečina.
Slišim brnenje svedra in pokanje kosti.

Odplavam v neznano svetlo območje.
Tam je vse postalo lepo in lahko.
Bil sem v nebesih.
K meni stopi mama.
Začutim njeno roko in slišim njen glas.
Pravi, naj grem nazaj, ker me rabi noseča hči.

Od daleč zaslišim brata.
Vabi me k sebi in pove, da je tu lepo.
Mamina roka postane bolj močna.
Odločno me porine nazaj v življenje.

V bolnišnici so Anastasa po treh dneh zbudili iz umetne kome.
Umetna koma je globoka nezavest.

Zmeden in zaspan je vsak dan komaj čakal obiske.
Hitro se mu je vrnil spomin.
Govoriti ni zmožel. Govoril je samo **ke ke**.
Desna stran telesa je bila nemočna.

Po mesecu dni v bolnišnici, je začel z vajami za govor in telo.
Zatem je bil premeščen v drugo bolnišnico.
Tam je dobil pomoč strokovnjakov.
Z njihovo pomočjo je postal bolj samostojen.

Njegovi sorodniki in prijatelji so mu bili v oporo.
Hvaležen je vsem, ki so mu pomagali.

Sedaj hodi s pripomočki.
Uporablja berglo in opornico za nogo.
Govori nerazumljivo.

Vključen je v Center Korak Kranj.
Tam ima terapije.
Redno hodi na odbojkarske tekme.
Večkrat gre na trening odbojke in pomaga trenerju.

Rad in veliko se družī.
Veliko mu pomeni čas s sorodniki.
Rad preživlja čas z vnuki.
Tudi sedaj uživa življenje.

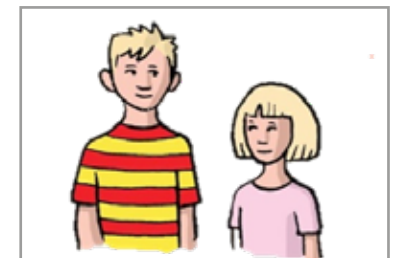
Avtorji: Anastas, Petra, Rok
Mentor: Nataša Delavec

MOJI SPOMINI

Napisala Ivica Korenčan

Pozdravljeni, sem Ivica Korenčan.
Povedala vam bom svoje spomine.

V družini smo bili starši, dva brata in starejša sestra.
Starši niso mogli skrbeti zame.
S starejšim bratom sem odšla živeti k tetam.
En brat in sestra sta ostala doma.
Na starše sem bila jezna.

Priden otrok sem bila.
To so mi povedale tete.
Rada sem se igrala.
Imela sem plastično punčko.
Za punčko sem šivala obleke.

Tete so imele kmetijo.
Rada sem imela živali na kmetiji.
Na kmetiji sem pomagala tetam.

Na vasi sem imela prijateljico Reziko.
Z Reziko sva se igrali zunaj.
Hodili sva po travnikih.
Nabirali sva rožice in naredili šopek.
Šopek sva dali v kapelico.
V kapelici je bil kip Marije.

Ko sem bila majhna, sem hodila v šolo.
V šoli sem se pridno učila.
Ko sem bila večja, sem delala na kmetiji.
Rada sem pomagala.

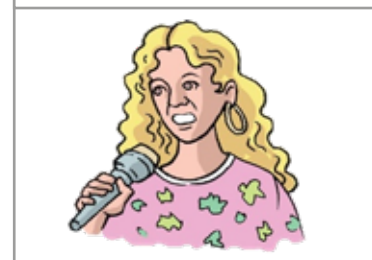
Potem sva se s teto prelili v Cerknico.
S teto sva pomagali pri Karitasu.
Tam sva dobili hrano.
Teta je nato odšla nazaj domov na kmetijo.
Ostala sem sama.

Začela sem delati.
Zelo sem bila vesela.
Delala sem v službi in dobila sem denar.

Učila sem se igrati harmoniko.
Ko sem imela dovolj denarja,
sem si kupila harmoniko.
Tudi pela sem rada.

Ko sem imela čas,
sem zaigrala na harmoniko in zapela.

Potem sem zbolela.
Morala sem v bolnico.
Nisem mogla več živeti sama v stanovanju.
Zato sem odšla nazaj k teti, na kmetijo.

Ko je bila teta starejša, sem spet zbolela.
Morala sem nazaj v bolnico.
Teta ni mogla več skrbeti zame,
zato sem odšla v dom.

V domu sem rada pomagala.
Pomagala sem, kjer so potrebovali pomoč.
Da mi ni bilo dolgčas, sem šivala prtičke.
S prtički sem tudi malo zaslužila.

Veliko sem se selila
iz enega doma v drugega.
Potem sem pristala v Sežani.
Tudi tu sem aktivna.

Tu imam veliko prijateljev.
Še vedno igram harmoniko.
Rada pomagam delavcem.
Pišem članke za časopis.
Na to sem ponosna.

Rada šivam prtičke.
Imam tudi fotoapararat.
Rada fotografiram.
Tako naredim spomine.
Zelo rada sem tu,
ker tu živijo moji prijatelji.

Slike:

Kmetija: https://www.freepik.com/free-vector/farm-nature-scene-with-barn-apple-tree_9019560.htm#page=4&query=farm&position=23.

Fotoapararat: https://www.freepik.com/free-icon/camera-symbol_692238.htm.

Prijatelji: <https://www.cleanpng.com/free/friendship-symbol.html>.

Ostale slike: projekt Lahko je brati (www.lahkojebrati.si/slike).

NAJLEPŠI DAN

Napisala Maša Škrli

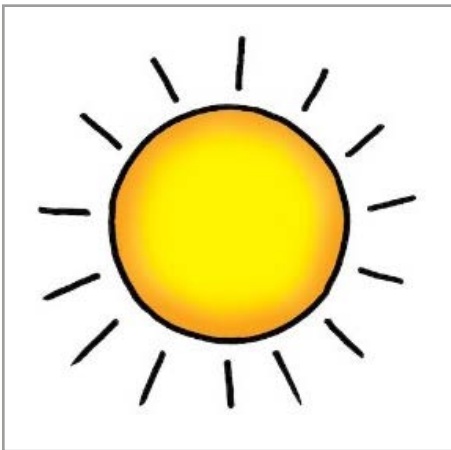
Danes sem bil malo slabe volje.
Zjutraj sem hotel iti na sprehod,
ampak je padal dež.
Tudi čaj sem polil po novih hlačah,
zato sem bil malo jezen.
Danes je bil res čuden dan.

Malo sem gledal televizijo,
da mi ni bilo dolgčas.
Pogledal sem skozi okno in opazil,
da je na nebu posijalo sonce.
Končno!
Končno bom lahko šel na sprehod.

Oblekel sem se in odšel skozi vrata.
Na stopnicah sem srečal sosedo Tino.
Vprašal sem jo: **Greš tudi ti na sprehod ?**
Tina je rekla: **Ja, greva skupaj?**

Zelo sem bil vesel,
da bom imel na sprehodu družbo.
S Tino sva se celo pot pogovarjala.
Pogovarjala sva se o različnih stvareh.
Ko sva prišla do kavarne,
sem si zaželel kavo.
S Tino sva se usedla v kavarni.
Jaz sem naročil kavo,
Tina pa je naročila čaj.
Še malo sva se pogovarjala,
potem pa sva šla nazaj domov.
Rekel sem: **To mi je res polepšalo dan.**
Tina pa je rekla:
**Jaz sem bila zjutraj zelo žalostna,
zdaj pa se počutim boljše.**
S Tino sva se poslovila.
Odšel sem domov v stanovanje.

Danes sem se imel zelo lepo.
Všeč mi je bil sprehod
in pogovor s Tino.
Tina se je počutila enako kot jaz.

Vsak človek je kdaj žalosten in to je normalno.
Včasih smo tudi jezni, tudi to je normalno.
Zelo je pomembno,
da se pogovarjamo.
Danes je bil res lep dan!

Slike: projekt Lahko je brati (www.lahkojebrati.si/slike)

KLAVDIJINA ZGODBA

Napisala Klavdija Zver

Sem Klavdija.

Živim na vasi, v Gančanih.

Gančani so vas v Prekmurju.

Živim s starši in sestro.

Že 2 leti hodim v VDC Murska Sobota.

Rada se družim s prijatelji in se smejim.

Veselim se dogodkov, ki jih pripravljamo v VDC-ju.

Veselim se dogodkov, ki jih organizira društvo Sožitje Murska Sobota.

Veselim se praznovanj v krogu družine.

Spomnim se, da smo v VDC-ju praznovali pusta.

Oblekli smo se v maske, plesali in se zabavali.

To je bilo zadnje sproščeno druženje.

Po televiziji so začeli govoriti, da je na Kitajskem koronavirus.

Mislila sem si, da je to zelo daleč.

Mislila sem si, da koronavirus ne pride k nam.

V delavnicah smo imeli predavanje o higieni rok.

Vedno več so nam zaposleni govorili o higieni kašlja, o razdalji, o nevarni bolezni.

Mama je postajala zaskrbljena.

Imam zdravstvene težave.

Sestra Patricija dela v lekarni.

Za nekaj dni se je odselila.

Bali smo se, da bo virus prinesla domov.

Ločena od naše družine, je bila žalostna.

Zato je prišla živet nazaj domov.

Povsod se je slišalo samo koronavirus, koronavirus.

Naenkrat so nam povedali, da se VDC zapre.

Ostala sem doma.

Takrat me je postalo strah.

Mislila sem, da je to potem res hudo.

Tolažila sem se, da bo hitro mimo.

Bil je ponedeljek,

jaz se nisem pripravljala za odhod v delavnice.

Malo sem poležala.

Pojedla sem zajtrk in začela telefonirati.

Klicala sem prijateljice,
zanimalo me je, kaj delajo.
Želela sem si njihove družbe.
To sem potem počela
iz dneva v dan.

Veliko sem spraševala mamo:

Mama, kdaj bo konec?

Mama, zakaj je toliko bolnih?

Mama se je potrudila in me vključevala
v vsa dela.
Veliko smo pekli.
Pekli smo kruh, pecivo, žemljice, torto.
Naučila sem se novih kuharskih specialitet.
Vse to sem objavljala na facebooku.
Dobila sem dosti všečkov in pohval.
To me je razveselilo.

Da smo dobro kuhali in pekli,
se je začelo poznati tudi na moji telesni teži.
Zredila sem se.
Nisem se več dobro počutila.
Večkrat sem bila tudi 'dosadna'.
Nisem našla miru.
Ko smo gledali televizijo,
nisem izvedela nič dobrega.
Vedno hujše so govorili o koronavirusu,
to me je še bolj razjezilo.

Nekaj sem morala spremeniti.
Začela sem hoditi na sprehode in kolesariti.

Dobila sem želvico Frido.
Začela sem skrbeti za Frido.
Več časa sem se družila
s svojim psičkom Šonom.
Hodila sva na dolge sprehode.
Shujšala sem.

Iz VDC-ja je večkrat poklicala vodja.
Nisem bila zadovoljna s pogovori.
Povedala ni nič takega,
kar sem pričakovala.
Bila sem vesele, ko sem izvedela,
da so sodelavci zdravi.
Odzvala sem se povabilu
in napisala prispevek za glasilo
Naše Mislice.
Napisala sem zgodbo o svoji želvi Fridi.

S prijateljicami smo se pogovarjale
po telefonu.
Zanimalo me je, ali je kaj novega.
Ali bomo šli v VDC?
Strah nas je bilo,
da nikoli več
ne bomo šli v VDC.

Družili smo se bolj malo.

Govorili so:

Če ne boš nikam šel – ne boš zbolel.

Ko so dovolili prehode med občinami,
je k meni na obisk prišla
prijateljica Doroteja.

Prijateljici Klavdiji
sem napisala razglednico.

Zaželela sem ji, naj ostane zdrava,
da bova lahko čim prej skupaj pili kavo.

Minili so 3 meseci.

Končno sem izvedela, da se VDC odpira.

Ampak vodja je poklicala in rekla,
da se bomo postopno vključevali.

To me je zopet razburilo.

Še teden dni sem ostala doma.

Posebej sem se pripravila za dan,
ko sem lahko spet prišla v VDC.

Pogrešam stare čase.

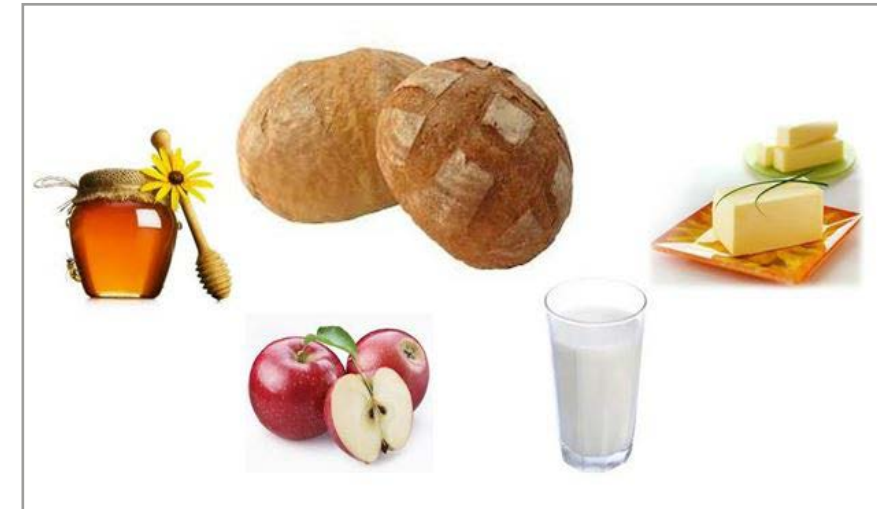
Še veliko ukrepov moramo upoštevati.

Upam, da bodo našli zdravilo za to nevarno bolezen,
ki me je prestrašila.

Fotografije: Zdenka Zver

TRADICIONALNI SLOVENSKI ZAJTRK V STANOVANJSKI SKUPINI SEŽANA

Napisal Sead Čehić

Vsako leto poteka Tradicionalni slovenski zajtrk.

Tradicionalen drugače rečemo tudi ustaljen ali običajen.

To je praznik slovenske hrane.

Tradicionalni slovenski zajtrk sestavljajo
kruh, maslo, med, jabolka in mleko.

Ta praznik poteka že 10 let.

Praznovali smo tudi v stanovanjski skupini Sežana.

Stanovanjska skupina je podobna družinskemu življenju.

Vemo, da moramo zdravo jesti.

Vemo, da je zdrava prehrana pomembna.

Zdrava prehrana je polna vitaminov.

Lokalno pridelane sestavine so pomembne.
Lokalno pridelane sestavine so tiste,
ki se pridobijo iz narave v našem okolju.

Sestavine smo poiskali pri domačih ponudnikih.
Ponudnik je tisti, ki prodaja sestavine.
Sestavine smo dobili prek donacij.
Donacija je darilo.

20. novembra je v Sežani zadišalo po sveže pečenem kruhu.
Z veseljem smo pripravili mizo in se poveselili.
Skupaj smo kot družina pojedli zajtrk.
Zajtrk smo tudi fotografirali za spomin.

Ta praznik bomo praznovali vsako leto.
Vemo, da je zajtrk zdrav in pomemben obrok.
Zajtrk nam da energijo in moč,
da premagamo izzive, ki nas čakajo čez dan.

Dan je lepši,
če se začne v dobri družbi z dobrim zajtrkom.

Slike:

Zdrava prehrana, ob mizi: <https://www.changepeople.org/gallery/media-gallery.aspx>.

Med, maslo: <https://www.pinclipart.com/>

Kruh, mleko, jabolko: projekt Lahko je brati (www.lahkojebrati.si/slike).

SOBOTA JE

Napisal Henrik Pogačar

Sobota je.
Zunaj piha burja.
Burja je hladen veter.

Pojedli smo kosilo.
Za mizo sedi 12 oseb.
Vsak je kosilo drugače.
Jaz jem z zaprtimi usti.
Zelo me jezi, ker sosed cmoka.
Cmokati pomeni glasno jesti.
Drugi sosed je suhe makarone in kruh.
Meni so suhi makaroni in kruh presuhi.
Za mizo se je treba lepo obnašati.
Zunaj piha močna burja.
Dvakrat sem šel na sprehod.
Zeblo me je.

Vesel sem, da je jesen.
Rad gledam skozi okno.
Rad gledam jesenske barve listov dreves.
Jesenske barve so rumena, oranžna, rdeča in rjava.
Kmalu bo praznik Svetega Miklavža.

O smrtonosnem virusu imam svoje mnenje.
S smrtonosnim virusom so okuženi ljudje po celem svetu.

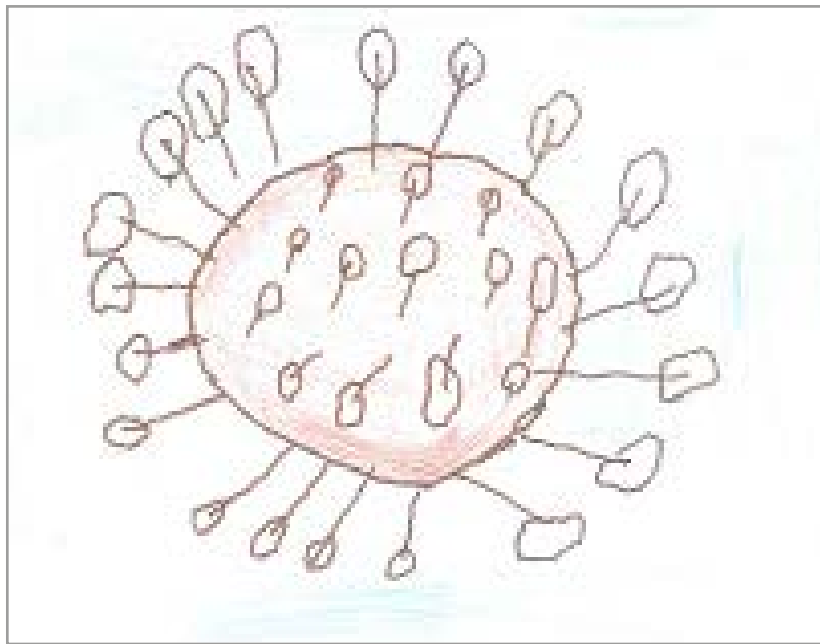
Smrtonosni virus je koronavirus.
Koronavirus je nov virus.

Včasih se je govorilo le o AIDS-u.
Veliko ljudi je umrlo zaradi AIDS-a.
O AIDS-u se ne govori več.
Preživelimo vojno.
Preživelimo bomo tudi smrtonosni virus.

KORONA

Napisal Tadej Svenšek

Koronavirus je virus, ki je spremenil življenja vseh ljudi.
Zdravniki pomagajo bolnim ljudem,
ki se okužijo s koronavirusom.

Korona virus

Ljudje ploskamo zdravnikom in medicinskim sestram.
Zdravniki in medicinske sestre pomagajo reševati življenja.
Pred korono smo ljudje šli na koncerte, v kina, na tekme.
Zdaj moramo vsi ljudje nositi maske.
Vsi si razkužujemo roke.
Vsi pazimo na varnostno razdaljo.
Ljudje se tudi cepijo.
Ljudje zdaj še bolj cenijo svobodo in prijatelje.
To pomeni, da ljudje spoštujejo svobodo in prijatelje.

V času epidemije sem bil doma.
Ko sem bil doma, mi je bilo dolgčas.
Bal sem se, da bi zbolel.
Doma sem pomival posodo, hodil na sprehode.

Pogrešal sem prijatelje in delo v VDC-ju.
Sedaj bolj cenim prijatelje v VDC.
Sedaj bolj cenim svoje zdravje.
Za zdravje tudi bolj skrbim.
Jem bolj zdravo hrano.
Pijem veliko vode.
Jem veliko sadja.
Pogrešam igranje nogometa, nastope, druženja.
Nazaj si želim stare čase.
Upam, da se bodo ti časi vrnili.

Priredba v lahko branje: Andreja Mudri

Ilustrator: Tadej Svenšek

Urednik: strokovna delavka koordinacijske skupine za pripravo gradiv v lahko berljivi tehniki v VDC POLŽ Maribor Sabina Petek

Testni bralci uporabniki VDC POLŽ Maribor enota Rapočeva: Zdravko Prelog, Tadej Svenšek, Valerija Podojsteršek, Maša Wolf, Matej Kopic

V BOLEZNI IN ZDRAVJU

Napisala Tamara Kurbos

Jaka in Maja sta mož in žena.
Spoznala sta se po končanem študiju
na zabavi skupnih prijateljev.
Tako sta se razumela,
kmalu sta se zaljubila.
Vedela sta,
da se neizmerno ljubita.
Pripravljena sta bila na skupno življenje
in tudi na ustvarjanje družine.
Poročila sta se v krogu bližnjih,
leto za tem pa že dobila dojenčico Katarino.
Vse je bilo kot v pravljici.
Imela sta vse,
kar sta si kadarkoli želela.

Naenkrat pa je sledil šok.
V zdravniški ordinaciji se jima je naenkrat podrl svet.
Zdravnik je Jaki dejal: **Imate pljučnega raka.**
Jaka in Maja sta se začudila.
Nikoli nisem kadil! Sem mlad in zdrav, je dodal Jaka.
Maja pa je le planila v jok.
Začelo se je težko obdobje.
Obdobje številnih vzponov in padcev.
Zdravniški pregledi, kemoterapija, obsevanja.
Bili so dobri dnevi,

bili so tudi zelo slabi dnevi.
Jaka se je velikokrat popolnoma zrušil.
Sebe je krivil,
da njegova družina trpi.
Maja ga je potolažila z besedami:
V bolezni in zdravju! Za vedno.

Rak je spremenil njun pogled na življenje.
Prisilil ju je,
da začneta življenje bolj ceniti.
Začeli so živeti življenje na polno.
Počeli so vse,
kar so le lahko.
Odpravili so se na izlete,
pripravili so piknike,
še bolj so se povezali.

Čez nekaj časa se je Jakovo stanje poslabšalo.
Dnevi so postajali vedno daljši in težji.
Najhuje se je bilo posloviti od hčere,
ki njegovega poslavljanja še ni razumela.
Jaka je umrl 2 leti po postavitvi diagnoze.
Umrli so brez vseh obžalovanj
in v krogu tistih,
ki so ga imeli najraje.

ZGODBA O LEPI SMRTI

Napisala Bor Ratajec in Monika Zonta

DRAGE BRALKE IN DRAGI BRALCI!

Zgodba govori o družini, ki se je ponovno povezala.

Zgodba je resnična.

Težje besede so zapisane in razložene na koncu zgodbe.

Uživajte v branju!

ZGODBA O LEPI SMRTI

Moje ime je Rajko.

Delam kot osebni asistent.

Imam najboljšo službo na svetu!

Zdaj skrbim za gospo, ki je na vozičku.

Ime ji je Vlasta.

V tej zgodbi ne bom govoril o Vlasti.

Rad bi vam povedal zgodbo o gospodu Bojanu.

Za Bojana sem skrbel prej.

To je zgodba o Bojanu in njegovi družini.

To je tudi zgodba o soočanju
in razumevanju smrti.

Sedaj Bojana ni več med nami. Umrl je.

Njegova smrt je bila zelo mirna in lepa.

Povedal bom zgodbo, zakaj je bila Bojanova smrt lepa.

Ko sem prišel delati k Bojanu, je že bil bolan.

Že 4 leta je bil močno bolan.

Bojanu so propadale mišice v telesu.

Bojan je imel ves čas močne bolečine v telesu.

Bojan je težko požiral hrano in ni mogel hoditi.

Težave je imel z govorjenjem in dihanjem.

Bojan ni govoril tako, kot govori večina ljudi.

Izgovarjal je posamezne glasove in tako sestavljal besede.

Njegov glas je bil zelo šibak.

Bojan je kmalu izgubil glas.

Vseeno sva se lahko pogovarjala.

Hitro sem se naučil branja z ustnic.

To pomeni, da sem opazoval njegova usta, kako se premikajo.

Samo jaz sem ga razumel in lahko z njim govoril.

Njegova družina ni znala brati z ustnic.

Z Bojanom sva se zelo dobro razumela.

Skupaj sva:

- igrala družabne igre,
- opazovala naravo,
- hodila na sprehode,
- poslušala glasbo,
- veliko klepetala.

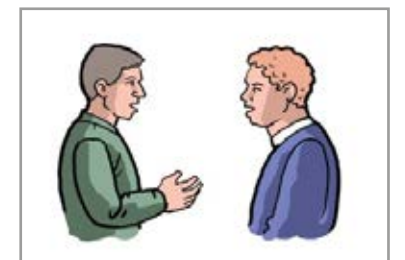
Govorila sva o njegovem življenju

pred boleznijo

in o trenutnem zdravstvenem stanju.

Opazil sem, da Bojan ne želi o vsem govoriti.

Ni želel govoriti o čustvih in smrti.

Vedel je, da lahko vsak trenutek umre.
Govoriti o smrti je zelo težko in boleče.
Imel sem občutek, da morava govoriti o smrti.
Potem se bo Bojan bolje počutil
in bo bolj sproščen.
Ne bo ga strah.

Počasi in previdno sem začel govoriti o življenju.
O temah, ki so lahko neprijetne.
Govoril sem o:
ločitvi, stresu in bolezni.

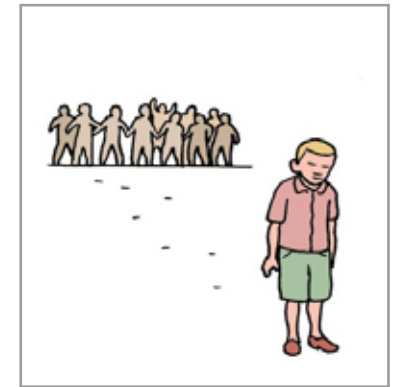
Opazoval sem Bojanov odziv.
Bojan je bil zadržan in malo je govoril.
Ni želel veliko povedati o tem, kaj si misli.
Previdno sem nadaljeval,
Saj nisem želel, da se najin odnos poruši.
V najinem odnosu je bilo veliko zaupanja.
Kmalu sem ugotovil, da Bojana ne skrbi samo smrt.

Skrbel ga je tudi odnos z mamo in s sestro.
Vsi trije so se kregali.
Niso se dobro razumeli.
Vsi trije so živeli v isti hiši.

Mama in sestra sta se počutili brez moči.
Nista vedeli, kako ravnati z Bojanom.

Nista razumeli, kako se Bojan počuti, o čem razmišlja.
Bojan je občutil, da ga mama in sestra ne sprejemata in ne razumeta.
Ni občutil podpore od družine.
Počutil se je osamljenega.

Sam sem zelo empatičen.
To pomeni, da občutim čustva drugih oseb.
Opazil sem, da je v družini veliko negativnih čustev
in da ne znajo o čustvih govoriti.
Želel sem pomagati družini.
Želel sem, da bi se vsi bolje počutili in se razumeli.
In res so se začele dogajati spremembe!

Najprej je umrl Bojanov dedek.
Zaradi smrti dedka je bilo v družini še več negativnih čustev.
Čutil sem, da je potrebno o tem govoriti.

Čutil sem, da mama in sestra potrebujeta pogovor.
Ko sem končal z delom, sta me večkrat ustavili.
Želeli sta se pogovoriti.
Želeli sta mi povedati, kako se počutita.
Mama in sestra sta povedali, da jima je zelo težko.
Ne veda, kako se soočiti s smrtjo in z boleznijo.
Mamo in sestro je strah.
Poslušal sem. Dal sem tudi kakšen nasvet.
Ugotovil sem, da so naši pogovori res zelo pomembni.
V teh pogovorih sta govorili o svojih čustvih.

Govorili sta o:

- žalosti,
- razočaranju,
- slabi vesti,
- strahu,
- jezi.

Mama in sestra sta se mi vedno zahvalili za pogovor.

Naši pogovori so se nadaljevali:

- povedal sem, na kakšen način se soočam z negativnimi čustvi;
- predstavil sem nekaj možnosti, kako se soočati z negativnimi čustvi;
- predlagal sem nekaj knjig, ki o čustvih pišejo.

Kmalu sta se mama in sestra začeli pogovarjati o:

- čustvih,
- tem, kako se počutita,
- tem, kako razumeta Bojana,
- smrti.

Vsak večer sta se 1 uro pogovarjali.

Pogovarjali sta se o težkih, bolečih temah.

Kar sta želeli sporočiti Bojanu, sem mu jaz povedal.

Tudi Bojan se je bolje počutil.

Bil je manj jezen in razburjen.

Bojan je občutil, da ga sestra in mama bolj razumeta.

Tudi Bojan je več govoril o svojih čustvih.

Govoril je o čustvih do mame in sestre.

Govoril je o bolezni in o smrti.

Še vedno sem sodeloval v družinskem pogovoru.

Spremembe v družini so se opazile pri:

- obnašanju,
- komunikaciji in
- energiji družinskih članov.

Mama in sestra sta prebrali nekaj knjig o smrti.

O smrti sta začeli razmišljati drugače.

Mame in sestre ni bilo več strah smrti.

Vedeli sta, da bo prišla Bojanova smrt.

Ob misli na smrt sta bili mirni.

Bil sem zelo vesel. Vesel sem bil, da sem lahko pomagal družini.

O smrti smo se iskreno pogovarjali.

Zaradi iskrenega pogovora so se odnosi v družini izboljšali.

Jeseni je Bojan umrl.

Mama in sestra sta bili žalostni. Jokali sta.

Sprejeli sta Bojanovo bolezen

in zato sta bili na smrt pripravljeni.

Smrt sta drugače razumeli in doživljali,

zato je bilo lažje prenesti smrt.

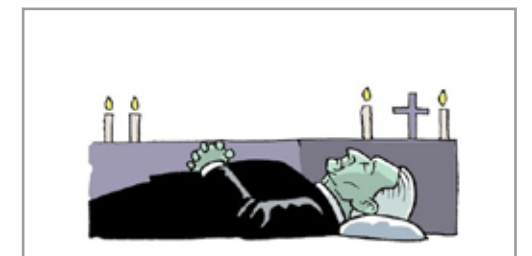
Bojan je umrl, ampak v družini sem čutil mir, toplino in bližino.

Smrt je bila lepa.

Lepa je bila, ker je Bojan miren umrl.

Umrli je v lepih odnosih z družino,

počutil se je dobro.

Pomembno je govoriti o smrti.

Smrt je del življenja.

Smrt vedno pride in ne moremo se je izogniti.

Ljudje smo minljivi.

To pomeni, da nekoč ne bomo več obstajali. Umrli bomo.

Minljivosti se lahko zavedamo in jo sprejmemo.

Potem bomo mirni in nas ne bo strah smrti.

Zgodbo bom zaključil z besedami prijateljice Petrunije:

Uživaj življenje

in nasmehni se smrti!

TEŽJE BESEDE

komunikacija – pogovor med osebami

nasmehniti se smrti – sprejeti smrt, se ne bati smrti

ni občutil podpore – ni občutil pomoči

osamljen – biti sam, biti brez družbe

osebni asistent – oseba, ki pomaga drugim ljudem pri vsakodnevnih opravilih

počutiti se brez moči – ne veš kako bi pomagal, si brez energije

ponovno povezala – spet se razumela, bila skupaj

soočanje – neke situacije ali pogovora se ne izogibaš

zavedati se – vedeti, da je stvar točno taka kot je in nič drugačna

Slike: Lahko je brati (<http://www.lahkojebrati.si/slike>), Plxabay in Shutterstock.

MOJ PRIJATELJ ŽIGA JE UMRL

Napisale Hana Čuk, Anja Kuder, Rebeka Visenjak
in Tjaša Vugrin

Najprej ti želim povedati, kdo sem.

Moje ime je Matej.

Star sem 27 let.

V službo hodim v VDC.

Tu imam veliko prijateljev.

Izdelujemo različne predmete.

Pri tem si radi pomagamo.

Če si pomagaš,

so stvari hitreje narejene.

Mojim prijateljem je ime Grega, Klemen, Maša in Janez.

S prijatelji se družimo tudi izven službe.

Najraje gremo na sok.

Najljubša nam je gostilna na robu mesta.

Janez s seboj pripelje tudi psička Maksa.

Maks je čisto prijazen pes,

ni se ga treba bati.

Z Maksom sva najboljša prijatelja.

Ampak lani je bil moj najboljši prijatelj Žiga.

Žige ni več med nami.

Žiga je umrl.

Žiga je imel nesrečo.

Brez varovalne opreme je šel plezat.

Padel je.

Pri tem se je z glavo udaril v tla.

Zdravniki mu niso mogli pomagati.
Ko je Žiga umrl, mi je bilo zelo težko.
Nisem vedel, kaj naj naredim.
Tudi Klemen, Grega, Maša in Janez so bili Žigovi prijatelji.
Vse nas je bolelo srce.
Kar nekaj dni smo jokali.

Kaj pomeni, da nekdo umre?
To nam je povedala Klara.
Klara dela v VDC-ju.
Klara nam rada pomaga.
Klara reče:

Vsak je kdaj žalosten.

To je v redu.

To nam je povedala, ko je umrl Žiga.
Klara reče:

Ko umreš, se ti ustavi srce.

Srce mora biti, da lahko živiš.

Žiga ni bil dovolj previden,
zgodila se je nesreča.
Po Žigovi smrti smo se s Klaro
veliko pogovarjali.
Klara nam pove, kaj se zgodi potem,
ko nekdo umre.
To so zelo zapleteni procesi.
Smrti sledi pogreb.
Klara pravi, da je to zaključek življenja.
Tega ne razumem.

Je kot nekakšna žalostna zabava.
Vsi jokajo.

Če greš na pogreb,
obvezno vzemi veliko robčkov.
Žige na pogrebu nismo videli.
Videli smo samo Žigovo sliko.

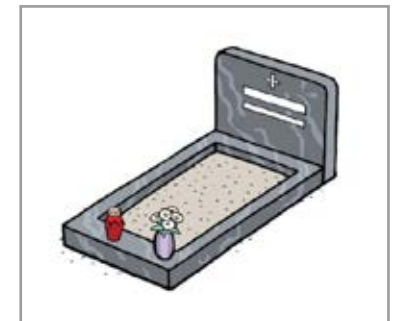
Sliko so skupaj z žaro in rožami odnesli na njegov grob.

Tam je vsak od nas dobil rožo,
ki jo je položil zraven žare.

Klara pravi:

To je zadnje slovo.

Zadnjič rečeš adijo.

Po pogrebu na grobu prižgem svečko.

To naredim večkrat.

Žigi tiho povem,
kaj se dogaja.

Včasih grem svečko prižgat sam,
včasih skupaj s prijatelji.

To nam pomaga, da ga manj pogrešamo.

Da ga manj pogrešamo, gledamo slike.

Vesele in manj vesele slike.

Klara reče:

Spomniti se moraš dobrih in slabih trenutkov.

Žige se spomni takšnega, kot je bil.

Manj ga pogrešam, ko božam Maksa.
Manj ga pogrešam, ko se rolam.
Žiga se je zelo rad rolal.
Rad sem rolal skupaj z njim.

Ko sem najbolj žalosten,
potrkam na vrata Klarine pisarne.
Ko me Klara vidi, ve, da nisem dobro.
Klara mi pripravi piškote in čaj.
Nikoli ne pozabi pripraviti robčkov.
Pogovarjava se o tem, kako se počutim.
To je zelo težko.
Večkrat ko se pogovarjaš, boljši si.
Potem je lažje.
Manj pogrešam.
Klara ima v pisarni našo sliko.
Na sliki smo vsi, ki delamo v VDC-ju.
Lepo je videti, kako zelo se imamo radi.
Na sliki smo vsi objeti čez rame.

Kaj mi lahko pomaga,
ko nekdo umre?
Druženje s prijatelji, obisk groba, prižgemo sveče, delamo stvari,
ki jih je rada delala oseba,
ki je umrla.
Pogovorimo se s starši, prijatelji, zaupniki
in strokovnjaki.
To pomaga, da nam bo ob smrti prijatelja
lažje.

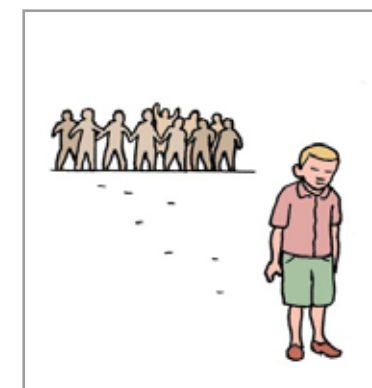

Nasveti, kaj še lahko narediš,
ko nekdo umre:

- Pokličeš na telefonsko številko 116 111.
To je številka Tom telefona.
Tu se ti bo oglasil nekdo,
ki se bo s tabo pogovoril o tem,
kaj je narobe.
- Narediš album z vajinimi fotografijami.
- Poskusiš najti nove prijatelje.
- Namesto sveč lahko poiščeš kamenčke,
ki jih porišiš.
Porisane kamenčke položiš na grob.
Kamenčki so boljši za okolje kot sveče.
- Poiščeš si miren prostor,
kjer te nihče ne moti.

Vsi bomo nekoč izkusili smrt bližnjega in žalost,
ki je z njo povezana.
To je povsem normalno,
še posebej če je umrla oseba,
ki smo jo imeli radi.
Takrat se začne žalovanje.
Žalovanje je različno dolgo.
Niti dve osebi ne žalujeta enako.
V žalovanju nisi sam.
Žalovanje vpliva na naše vedenje.

Pri sebi lahko opazimo:
tresenje, nespečnost, težko dihanje, suha usta, izgubo apetita.

Lahko postanemo jezni,
občutimo krivdo ali obžalovanje.
Pogoste so čudne sanje.
Takrat smo radi večkrat sami.
Postopoma žalujemo manj intenzivno.
Nikoli zares ne nehamo žalovati.
Umrlo osebo ohranimo v lepem spominu.

Lahko se zgodi,
da bo žaloval tvoj prijatelj,
ker mu bo umrl nekdo,
ki ga ti ne poznaš,
torej ti ne boš žaloval.
Takrat je prav, da mu rečeš:

- Zelo mi je žal,
ker ti je umrl nekdo,
ki ga imaš rad.
- Težko mi je, ker si žalosten.
- Če potrebuješ pogovor,
se lahko pogovoriš z mano.
- Če bi rad bil sam,
mi povej.
Umaknil se bom.
- Lahko skupaj sediva v tišini,
samo povej mi.
Ne bom več govoril.

- Povej mi,
kaj bi rad delal.
To lahko narediva skupaj.
Lahko greva na sprehod,
se rolat ali pečeva piškote.
Karkoli si želiš.
- S teboj grem lahko na pogreb,
če si to želiš.
- Nič ni narobe,
če si žalosten.
Tudi z jokom ni nič narobe.
Vsi kdaj jokamo.
- Če si dobre volje,
se smej,
s tem ni nič narobe tudi v času žalovanja.

Ni prav, da mu rečeš kaj od naslednjih stvari:

- Se je že moralo tako zgoditi.
- Ne smeš jokati.
- Saj bo bolje,
čas zaceli rane.
- Ne smeš biti jezen.
- Ne bodi več žalosten,
raje se smej.
- Moraš biti močan za druge.
- Moraš jokati,
samo tako se boš bolje počutil.

TEŽJE BESEDE

album – knjiga s fotografijami

apetit – velika želja po hrani

intenzivno – zelo močno

krivda – občutek imaš, da se je nekaj zgodilo zaradi tebe

nasvet – predlog, kaj naj kdo naredi

nespečnost – ponoči ne moreš spati. Ne veš točno zakaj

obžalovanje – želiš si, da bi nekaj naredil drugače

strokovnjak – oseba, ki veliko ve. Običajno delajo v različnih centrih

varovalna oprema – zaščita, tako kot čelada pri vožnji s kolesom

vdc – varstveno delovni center

žara – posoda, v katero se zapre pepel umrle osebe

Zgodbo smo napisale študentke Specialne in rehabilitacijske pedagogike Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani: Hana Čuk, Anja Kuder, Rebeka Visenjak in Tjaša Vugrin. Iz naših imen smo izpeljale HART, ki predstavlja srčnost pri delu z osebami s posebnimi potrebami.

Slike: projekt Lahko je brati (www.lahkojebrati.si)

VESELA CVETKA – MARICA

Napisali Marjetka Levar in Katja Pinter

Življenje in delo gospe Marice Albreht iz Žirov, učiteljice klekljanja

Življenje gospe Marice Albreht

Gospa Marica se je rodila v Žireh 18. avgusta 1943.

V družini je bilo devet otrok.

Marica je bila sedma.

Vsi so radi klekljali

in so si s tem služili vsakdanji kruh.

Ko je bila Marica stara 5 let,

je začela hoditi v čipkarsko šolo.

Zelo dobro se je naučila klekljati.

Marica je bila dobra učenka,

pridna in delavna.

Bila pa je tudi navihana in vihrava.

Klekljanje je postalo njeno najljubše delo.

Mama ji je rekla,

da si bo s tem delom lahko sama služila denar.

Med počitnicami je nabirala borovnice in jih prodajala.

Zvečer pa je klekljala.

Marica pripoveduje:

Zmeraj sem govorila, da bom učiteljica.

Mama se ji je nasmehnila in rekla,

da bo še veliko morala naklekljati, da bo to res.

Uspešno je končala osnovno šolo
in se vpisala na Srednjo oblikovno šolo v Ljubljani.
Doma so bili revni.

Marica si je sama služila denar.

Zjutraj je s kolesom razvažala mleko.

Ponoči in zvečer pa je klekljala in čipke prodajala.

Marica se spominja:

Najprej sem hranila denar in si kupila kolo.

S kolesom sem se vozila v šolo v Ljubljano.

V Ljubljani sem stanovala pri stari teti.

Obe sva spali v mali sobici z oknom.

Skozi to okno ni nikoli posijalo sonce.

Ogrevanja ni bilo.

Bilo je težko, a sem preživela.

Teta je hodila zgodaj spat.

Jaz pa sem šla na podstrešje in klekljala.

Bilo je zelo mrzlo, zato sem se zavila v dve odeji.

Domov je prihajala le trikrat na leto.

Mama ji je za popotnico zmeraj spekla kruh.

Zraven je dala tudi suha jabolka in hruške.

Doma pa ji je skuhala zelje, ki ga je imela Marica vedno najraje.

Za diplomu je morala narisati prt.

Prt je bil velik 1 meter in pol.

Prt je naklekljala.

Na prtju je bila narisana baročna Ljubljana

z otroškim igriščem na sredi.

Za ta prt je dobila prvo nagrado na tekmovanju na Bledu.

Naredila je najlepšo čipko.

Po diplomi se je kmalu poročila.

Ker je nujno potrebovala pralni stroj, je prt prodala.

S tem denarjem si je kupila pralni stroj.

V Žireh Marica ni mogla dobiti službe, ker je bila verna.

Prvo službo je dobila v Otlici v osnovni šoli.

Pozneje je bila vzgojiteljica v vrtcu.

Končno je začela učiti klekljanje.

V čipkarski šoli je bilo le malo učencev.

Župan je menil, da je klekljanje brez pomena,

zato je Marici dodelil le eno učilnico.

Marica je navdušeno začela z učenjem.

Kmalu je imela 145 učencev.

Primanjkovalo je prostora.

Druge učilnice pa ni dobila.

Učila je v treh izmenah.

Župan ji je dal vedeti,

da ko bo šla Marica v pokoj,

bodo šolo klekljanja zaprli.

Klekljanje naj bi bilo le za stare babice.

Tako so mislili takratni oblastniki.

Po osamosvojitvi Slovenije se je veliko spremenilo.

Učiteljica Marica je dobila več učilnic.

Veliko otrok je obiskovalo klekljarsko šolo.

Upokojila se je leta 1997.

Nadaljevala je z učenjem in klekljanjem.

Vsak dan je klekljala deset ur ali več.

Marica je rada rekla:

Rana ura je zlata ura.

Vstajala je zjutraj ob peti uri.

Zvečer je velikokrat klekljala do polnoči.

Menila je, da je dan brez klekljanja izgubljen.

Društvo Cvetke

Gospe, ki so izdelovale čipke, so se začele zbirati in srečevati.

Gospa Marica je leta 2004 ustanovila čipkarsko društvo Cvetke.

Veliko let je bila predsednica tega društva.

Leta 2018 so ji podelili naslov častne članice društva.

V tem društvu se zbirajo gospe, ki klekljajo.

Društvo ima več kot sto članov.

Skupaj so naredile veliko uspešnih projektov.

Leta 2006 je začela z Žirovskimi dnevi.

To so bili dnevi klekljanja.

Žirovski dnevi so največja in najbolj obiskana prireditev v Žireh.

Dobrota in velikodušnost gospe Marice

Marica je veliko čipk podarila župnijski cerkvi.

Nešteti duhovniki nosijo mašne plašče in albe, ki so delo gospe Marice.

Veliko čipk je naredila zastonj.

Pogosto je zaslužek poslala revnim otrokom v Afriko.

Njeno srce je bilo veliko in radodarno.

To so vedeli tudi njeni učenci.

To so občutili otroci na oratoriju.

Gospa Marica je bila stroga, zahtevala je red.

Hkrati pa je bila zelo ljubeča in dobra.

Otroke je razumela.

Prijateljstvo z Mirno Logar

Eno najlepših obdobij njenega življenja je bilo,

ko sta se spoznali z Mirno Logar.

Mirna je bila bolna deklica.

Pri petnajstih letih je preživela presaditev jeter.

Rekli so ji, da ima pred seboj le še nekaj let življenja ...

Bila je izjemna, tankočutna, ljubezniva, polna veselja do življenja.

Vsak četrtek jo je oče pripeljal v Žiri v klekljarsko šolo.

Vožnja je bila zanjo zelo naporna,

zato ji je Marica predlagala, naj »žirovske dneve« preživi pri njej.

Postali sta veliki prijateljici.

Mirnina prisotnost je bila dobra

in poučna tudi za mlade klekljarice.

Znala je začutiti druge ljudi.

Žal je prezgodaj umrla.

Z Marico se pred usodnim trenutkom nista poslovili.

Marica pravi: **Težko je sicer verjeti,**

toda po njeni smrti je telefon večkrat zvonil ...

Na ekranu je bilo izpisano Mirnino ime,

a z druge strani ni bilo nobenega odgovora ...

Marica je tudi sicer skrbela za tiste, ki so potrebovali pomoč.
Marica je zelo rada pomagala ubogim ljudem.
Bolnim je stala ob strani in jih tolažila.

O tem ni nikoli govorila na glas,
nikoli se ni hvalila.
Svet bi bil veliko lepši,
če bi ji bili vsaj malo podobni.

Zdrav duh v zdravem telesu

Gospa Marica je bila dobra športnica.
Rada se je vozila s kolesom.
Skupaj z možem sta prevozila veliko kilometrov.
Pozimi je rada smučala.
Zelo rada je imela naravo.
Marica je imela velik smisel za humor.
Vedno je znala ljudi razveseliti.
Svoje učenke je opogumljala in jih navduševala za delo.
Nikoli ni rekla **To se ne da narediti.**
Vedno je zaklicala, **Treba je poskusiti!**
Gospa Marica nam je lep vzor.
Od nje se lahko naučimo delavnosti, velikodušnosti,
dobrote in vedrine.

Skrita želja

Prijatelji so ji hoteli izpolniti skrito željo.
Marica je pomislila in rekla:
Rada bi se peljala z motorjem tristo kilometrov na uro.
Ni si mislila, da je to lahko res.
In zgodilo se je.
Marica se je peljala z motorjem.

Gospa Marica je postala častna občanka Žirov.
Izrekli so ji priznanje za ohranjanje slovenske kulturne dediščine
in predstavitev Žirov in klekljane čipke v Sloveniji in tujini.

Bolezen in slovo

Marica je zelo spretno skrivala svoje bolezni.
Vedno je bila nasmejana in optimistična.
Spomladi 2020 pa se ji je stanje poslabšalo.
Morala je iti na težko operacijo.
Bolezen je že zelo napredovala.
Vedela je, da je vsak dan čudež.
Prišla je iz bolnice.
Ker je težko sedela, ni mogla več klekljati.
Ostala je vedra.
Rada se je pošalila: **Zdaj klekljam v sanjah.**
Kmalu jo je bolezen priklenila na posteljo.
Preživljala je težke mesece.
Sorodniki so ji stali ob strani.
Drugi prijatelji so mislili nanjo od daleč.
1. novembra 2020 se je poslovila od tega sveta.
Zvonovi v cerkvi so naznanili njen odhod.

Dopolnila je 77 let.
Večno bo živela v naših srcih.
Zdaj smo na vrsti mi.
Marica nam je dala zgled.

JEZIK PRIDE NAPROTI: ZBORNİK VSEH ZGODB V 3 ZVEZKIH

Napisala Dragica Haramija

V okviru projekta Jezik pride naproti, ki ga izvaja Zavod Risa, sta bila v letih 2020 in 2021 v Sloveniji prvič pripravljena razpisa za avtorske kratke zgodbe. V obeh razpisih so bile podane temeljne usmeritve: zgodbe so morale biti napisane v obliki lahkega branja, dolge največ 10 strani, vsebina je morala biti primerna za odrasle bralce. Na razpisih so lahko sodelovali avtorji zgolj z zgodbami, ki še niso bile objavljene. Poudarjeno je bilo, da lahko napiše zgodbo kdorkoli, ni nujno, da je to ena sama oseba (lahko je npr. skupina iz VDC). Ni nujno, da je avtor oseba z ovirami. Prve tri uvrščene zgodbe iz obeh razpisov so dobile simbolične denarne nagrade, naslednjih sedem drobna darila, najboljše med njimi so bile in še bodo objavljene v časopisu 20 MINUT.

Razpis in rezultati za leto 2020

Razpis je bil odprt med 7. 11. 2020 in 4. 12. 2020. Ustanovljena je bila komisija, ki je zgodbe brala in vrednotila: dr. Aksinja Kermauner, pisateljica in strokovnjakinja za lahko branje (predsednica komisije), dr. Dragica Haramija, strokovnjakinja za lahko branje z Univerze v Mariboru, Nejko Perko, bralec in svetovalec za lahko branje, Nevenka Kos, bralka in svetovalka za lahko branje, Mojca Šmon, bralka in svetovalka za lahko branje, Mateja Turk, strokovnjakinja za lahko branje z Zveze Sožitje, in Drago Brumen, strokovnjak za lahko branje z Zavoda RISA. Po končanem razpisu je komisija prebrala zgodbe in jih ovrednotila.

10 najboljših zgodb 2020 je:

1. mesto Marjetka Levar in Katja Pinter: **Vesela Cvetka – Marica**
2. mesto Sašo Martinjak: **S prijatelji se zmore**
3. mesto Tamara Kurbos: **Telovadba doma**
4. mesto Sead Čehić: **Tradicionalni slovenski zajtrk**
5. mesto Maša Škrlić: **Najlepši dan**
6. mesto Ivica Korenčan: **Moji spomini**
7. mesto Tamara Kurbos: **Starejši brat**
8. mesto Monika Zonta in Bor Ratajec: **Zgodba o lepi smrti**
9. mesto Sabina Breznik: **Marango**
10. mesto Jožef Ploj: **Postal sem prostovoljni gasilec**

Razpis in rezultati za leto 2021

Razpis je bil odprt od 28. maja (to je mednarodni dan lahkega branja, lažjega jezika) do 25. junija 2021. Predsednica komisije je bila dr. Dragica Haramija, strokovnjakinja za lahko branje z Univerze v Mariboru, članice pa dr. Aksinja Kermauner, pisateljica in strokovnjakinja za lahko branje, Marjetka Levar, zmagovalka natečaja 2020, Magda Janžekovič, bralka in svetovalka za lahko branje, Hana Klančič, bralka in svetovalka za lahko branje, Ana Linasi, strokovnjakinja iz Centra za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje, Mateja Meh, strokovnjakinja iz Centra za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje. Tehnično podporo je nudil Drago Brumen, strokovnjak za lahko branje z Zavoda RISA.

10 najboljših zgodb 2021 je:

1. mesto Sašo Martinjak: **S prijatelji skupaj v tujino**
2. mesto Matej Kopič: **Nepopolna prihodnost**
3. mesto Jimmy Kelner: **Lubnik**
4. mesto Zdravko Prelog: **Starostniki**
5. mesto Simona Centner Lilek: **Lov na žabe**
6. mesto Tomaž Grilc: **Labradorec Ben**
7. mesto anonimna pisateljica: **Ferdinand**
8. mesto 3. OŠ Slovenj Gradec: **Poletna ljubezen**
9. mesto Verica Županič: **Zgodba o prijateljstvu**
10. mesto Zdravko Prelog: **Glasba**

Vsi, ki ste poslali zgodbe v lahkem branju, ste pripomogli k prepoznavnosti takšne komunikacije in se vam iskreno zahvaljujemo v imenu ekipe projekta Jezik pride naproti.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO